

Hallituksen esitys Eduskunnalle aserikoksia koskevien säännösten uudistamiseksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että rikoslakiin koottaisiin rikoslain uudistamiseen liittyvän keskittämisperiaatteen mukaisesti aserikoksia koskevat säännökset. Rikoslakiin koottaisiin nykyisin ampuma-ase- ja järjestyslain aseita koskevat vankeusuhkaiset rangaistussäännökset. Rangaistussäännösten laatimisessa on noudatettu muutoinkin rikoslain kokonaisuudistukseen kuuluvia periaatteita. Rangaistussäännöksiin ei ehdoteta sisällöllisiä muutoksia. Myös säännösten rangaistustaso säilyisi nykyisellään.

Ampuma-aserikokset jaettaisiin törkeysasteeltaan kolmeen portaaseen, ampuma-aserikokseen, törkeään ampuma-aserikokseen ja lievään ampuma-aserikokseen. Muita aserikoksia olisivat vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkominen, vaarallisen esineen hallussapito ja toisen vahingoittamiseen so-

veltuvan esineen tai aineen hallussapito. Ampuma-aselakiin jäisivät vielä ampuma-aserikkomusta koskevat rangaistussäännökset.

Aserikoksia koskevien säännösten siirtämisestä rikoslakiin aiheutuvat tarpeelliset muutokset tehtäisiin myös ampuma-aselakiin, järjestyslakiin ja rikoslain eräisiin lukuihin. Lisäksi ampuma-aselakiin ehdotetaan otettavaksi säännökset poliisin oikeudesta tietyin edellytyksin hävittää ampuma-aseissa tarkoitetut arvoltaan vähäiset aseosat, kaasusumuttimet, patruunat tai erityisen vaaralliset ammuksot. Vastaava muita aseita koskeva hävittämissäännös jäisi järjestyslakiin.

Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	3
1. Nykytila ja sen arviointi	3
2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	3
3. Esityksen vaikutukset	4
4. Asian valmistelu	4
5. Riippuvuus muista esityksistä sekä kansainvälisistä sopimuksista ja velvoitteista	4
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	6
1. Lakiehdotusten perustelut	6
1.1. Rikoslaki.....	6
2 a luku. Sakosta, muuntorangaistuksesta ja rikesakosta	6
34 a luku. Terrorismirikoksista	6
41 luku. Aserikoksista.....	6
1.2. Ampuma-aselaki	8
1.3. Järjestyslaki	9
2. Voimaantulo	9
LAKIEHDOTUKSET	10
rikoslain muuttamisesta.....	10
ampuma-aselain muuttamisesta.....	13
järjestyslain muuttamisesta	15
LIITE	17
RINNAKKAISTEKSTIT	17
rikoslain muuttamisesta.....	17
ampuma-aselain muuttamisesta.....	22
järjestyslain muuttamisesta	25

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja sen arviointi

Ampuma-aserikoksia koskevat säännökset uudistettiin 1 päivänä maaliskuuta 1998 voimaan tulleella ampuma-aselaila (1/1998; 101—103 §) ja sitä täydentävällä lainmuutoksella vuodelta 2001. Lisäksi ampuma-aserikosta koskevaan 101 §:ään on lisätty 3 momentti 1 päivänä tammikuuta 2004 voimaan tulleella lailla. Vaarallisia teräaseita ja muita vaarallisia lyömäaseita ja aineita koskevat rangaistussäännökset on perusteellisesti uusittuna siirretty kumotusta teräaselaista 1 päivänä lokakuuta 2003 voimaan tulleeseen järjestyslakiin (612/2003).

Rikoslain uudistamiseen liittyvän keskitämisperiaatteen mukaisesti vankeusuhkaiset aserikoksia koskevat säännökset ehdotetaan nyt siirrettäväksi rikoslakiin. Rikoslaisissa on jo nykyisin räjähderikosta (44 luvun 11 §) ja varomatonta käsittelyä (44 luvun 12 §) sekä kemiallisen ja biologisen aseiden kiellon rikkomista (11 luvun 7 a ja 7 b) koskevat rangaistussäännökset. Järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan osallistumisesta voidaan rikoslain 17 luvun 1 a §:n mukaan tuomita se, joka varustaa tai yrittää varustaa järjestäytyntä rikollisryhmää muun muassa räjähteillä, aseilla tai vaarallisilla esineillä tai aineilla. Eräät aserikokset terroristisessa tarkoituksessa tehtynä tulevat rangaistavaksi rikoslain 34 a luvun 1 §:n mukaan. Lisäksi ampuma-aseiden käyttö taikka sillä tai muulla aseella varustautuminen on rikoslaisissa useiden rikosten kvalifiointiperusteena.

Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokous on vuonna 2001 hyväksynyt kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen yleissopimuksen ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjumista koskevan lisäpöytäkirjan, jäljempänä ampuma-asepöytäkirja. Suomi on allekirjoittanut ampuma-asepöytäkirjan vuoden 2002 tammikuussa. Ampuma-asepöytäkirja saattaa aiheuttaa vähäisiä tarkistuksia myös aserikoksia koskeviin säännöksiin. Ennen ampuma-asepöytäkirjan kansallista voimaansaattamista on kuitenkin Euroopan yhteisön puitteissa

saatava päätökseen EY:n komission ja jäsenvaltioiden neuvottelut siitä, miten Euroopan unionin sisällä sopimuksen artikloja tullaan tulkitsemaan ja noudattamaan. Neuvotteluja ei todennäköisesti tulla saamaan päätökseen ennen vuotta 2005.

Koska on vielä epäselvää, miltä osin ampuma-asepöytäkirja tulisi edellyttämään muutoksia aserikoksia koskeviin rangaistussäännöksiin, mahdollisia tarkistuksia ei ehdoteta tehtäväksi tässä yhteydessä. Tarkistukset on luontevinta tehdä myöhemmin ampuma-asepöytäkirjan kansallisen implementoinnin yhteydessä.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tarkoituksena on koota rikoslakiin nykyisin ampuma-aselaisissa ja järjestyslaissa olevat aseita koskevat rangaistussäännökset. Rangaistussäännöksiin ei ehdoteta tehtäväksi asiallisia muutoksia. Säännöksiin tehtäisiin ainoastaan niiden siirrosta rikoslakiin aiheutuvia vähäisiä teknisluonteisia muutoksia.

Rikoslain uuteen aserikoksia koskevaan lukuun sijoitettaisiin siten ampuma-aserikokset (1—3 §), joita olisivat ampuma-aserikos, törkeä ampuma-aserikos ja lievä ampuma-aserikos. Ampuma-aserikkomusta koskevat säännökset jäisivät nykyistä suppeampana ampuma-aselakiin. Muita aserikoksia olisivat järjestyslaista siirrettävät vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkomisen (4 §), vaarallisen esineen hallussapito (5 §) ja toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapito (6 §).

Menettämisseuraamusta koskevien rikoslain 10 luvun uusien säännösten katsottiin pääosin korvaavan ampuma-aselain 104 §:ssä nykyisin olevat erityissäännökset. Ampuma-aselain 104 §:ään ehdotetaan kuitenkin jätettäväksi säännös, jonka mukaan menettämisseuraamusta koskeva vaatimus voidaan jättää tekemättä, jos se olisi olosuhteisiin nähden kohtuuton. Säännöksellä varmistettaisiin, että mainituista syistä sekä poliisilla että syyttäjällä olisi mahdollisuus jättää esittämättä me-

nettämisseuraamusta koskeva vaatimus. Tuomioistuimella olisi rikoslain 10 luvun 10 §:n perusteella mahdollisuus jättää menettämisseuraamus tuomitsematta kohtuuttomuusperusteella.

Poliisille ehdotetaan oikeutta hävittää muun muassa arvoltaan vähäiset aseiden osat jo ennen kuin ne on tuomittu valtiolle menetyksi. Hävittäminen olisi ehdotuksen mukaan mahdollista, jos on ilmeistä, että tuomioistuin tuomitsi hävitettävät esineet valtiolle menetetyksi. Ehdotus vastaisi rikoslain muita vaarallisia ja vahingollisia esineitä ja aineita koskevia hävittämissäännöksiä.

3. Esityksen vaikutukset

Rikoslain kokonaisuudistuksen eräänä keskeisenä tavoitteena on ollut koota rikoslakiin tärkeimmät rikoslain ulkopuolella olevat rangaistussäännökset. Rangaistussäännösten, kuten aserikosten, kokoaminen ja siirtäminen rikoslakiin korostaa samalla rikosten moitittavuutta. Esityksellä odotetaan olevan vähäinen aserikoksia ja niistä aiheutuvia kärsimyksiä ja kustannuksia ehkäisevä merkitys.

Lisäksi esitykseen sisältyvä ehdotus poliisin oikeudesta hävittää tietyt arvoltaan vähäiset aseiden osat, kaasusumuttimet, patruunat ja erityisen vaaralliset ammuksot jo ennen kuin tuomioistuin on tuominnut esineet valtiolle menetetyksi, säästäisi tuomioistuinprosessista aiheutuneita kustannuksia. Esimerkiksi vuonna 2002 Poliisin tekniikkakeskukselle toimitettiin hävitettäväksi valtion omistukseen siirtyneitä kaasusumuttimia 1 197 kpl:ta ja patruunoita yli 60 000 kpl:ta. Osa näistä esineistä voitaisiin esityksen mukaan arvoltaan vähäisinä hävittää suoraan poliisilaitoksella ilman asian saattamista syyttäjän ja tuomioistuimen käsiteltäväksi.

4. Asian valmistelu

Ampuma-aserikoksia koskevat ampumaselelain säännökset uudistettiin vuosina 1998 ja 2001. Lisäksi ampuma-aserikosta koskevaan 101 §:ään lisättiin 3 momentti 1 päivänä tammikuuta 2004 voimaan tulleella lailla. Vaarallisia teräaseita ja muita vaarallisia lyömäaseita ja aineita koskevat rangaistussäännökset on perusteellisesti uusittuna siir-

retty kumotusta teräaseleista 1 päivänä loka-kuuta 2003 voimaan tulleeseen järjestyslakiin.

Oikeusministeriön 26 päivänä elokuuta 2003 asettama työryhmä valmisteli ehdotuksen aserikoksia koskeviksi säännöksiksi (Oikeusministeriön lausuntoja ja selvityksiä 2003:38). Työryhmä ehdotti toimeksiantonsa mukaisesti, että ampumaselelain ja järjestyslain aserikoksia koskevat säännökset koottaisiin rikoslakiin. Työryhmän ehdotuksesta pyydettiin lausunto 27 viranomaiselta ja järjestöltä. Lausunnoissa suhtauduttiin myönteisesti työryhmän ehdotukseen.

Lakiehdotus on valmisteltu virkamiestyönä oikeusministeriössä.

5. Riippuvuus muista esityksistä sekä kansainvälisistä sopimuksista ja velvoitteista

Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokous on 8 päivänä kesäkuuta 2001 hyväksynyt päätöslauselmalla numero 55/255 kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen yleissopimuksen ampumaseleiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittoman valmistuksen ja kaupan torjumista koskevan lisäpöytäkirjan. Suomi on allekirjoittanut ampumaselepyytäkirjan 23 päivänä tammikuuta 2002. Ampumaselepyytäkirja tulee voimaan 90 päivän kuluttua siitä, kun 40. sopimuksen allekirjoittajavaltio on ratifioinut pöytäkirjan ja kun yllä mainittu varsinainen yleissopimus on tullut voimaan. Käytännössä ampumaselepyytäkirjan voimaantulo on mahdollista aikaisintaan vuonna 2005.

Ampumaselepyytäkirjaa koskeva sopimus on luonteeltaan niin sanottu sekasopimus eli jaetun toimivallan sopimus, jonka määräyksistä osa kuuluu Euroopan yhteisön toimivaltaan ja osa jäsenvaltion toimivaltaan. Tämän vuoksi ennen ampumaselepyytäkirjan kansallista voimaansaattamista on Euroopan yhteisön puitteissa saatava päätökseen EY:n komission ja jäsenvaltioiden neuvottelut siitä, miten Euroopan unionin sisällä sopimuksen artikloja tullaan tulkitsemaan ja noudattamaan. Tämä voi aiheuttaa myös muutoksia aseiden hankinnan ja hallussapidon valvonnan annettuun neuvoston direktiiviin

(91/477/ETY), jäljempänä asedirektiivi. Asedirektiivin määräykset ovat monelta osin jo olleet nykyisten ampuma-aserikosten rangaistavaksi säätämisen perusteena. Neuvotteluja ei todennäköisesti tulla saamaan päätökseen ennen vuotta 2005.

Sekä ampuma-asepöytäkirja että asedirektiivi sisältävät määräyksiä, joilla on välittömiä vaikutuksia siihen, mitkä pöytäkirjan ja direktiivin vastaiset teot tulee jäsenmaissa säätää rangaistaviksi ja millä tavoin. Rangaistaviksi tulisi todennäköisesti säätää jos-

sakin laajuudessa muun muassa ampuma-aseiden luvaton välitystoiminta, ampuma-aseiden merkintöjen väärentäminen tai poistaminen ja ampuma-aseita koskevien vielä määrittelemättömien tuonti- tai vientisäännösten rikkominen.

Koska on vielä epäselvää, miltä osin ampuma-aserikoksia koskevia säännöksiä olisi tarpeen tarkistaa ampuma-asepöytäkirjan perusteella, tullaan tarvittavat muutokset toteuttamaan ampuma-asepöytäkirjan kansallisen implementoinnin yhteydessä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Rikoslaki

2 a luku. **Sakosta, muuntorangaistuksesta ja rikesakosta**

9 §. *Rikesakkorikkomukset.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi aserikosten siirtämisestä rikoslakiin aiheutuvat muutokset. Nykyisessä 4 momentissa viitataan eräisiin järjestyslain rikkomuksiin, joista eräiltä osin säädettäisiin ehdotuksen mukaan rikoslain aserikoksia koskevassa luvussa. Tämän vuoksi ehdotetaan, että 4 momenttia muutettaisiin ja 5 momenttiin otettaisiin säännökset, joiden perusteella ehdotetusta vähäisestä 41 luvun 6 §:ssä säädetystä toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapidosta voidaan säätää seuraamukseksi rikesakko. Nykyinen 5 momentti siirtyisi 6 momentiksi. Rikoslain 41 luvun 7 §:ään otettaisiin myös säännös mahdollisuudesta käyttää rikesakkoa mainituissa vähäisissä rikoksissa.

34 a luku. **Terrorismirikoksista**

1 §. *Terroristisessa tarkoituksessa tehdyt rikokset.* Pykälän 2 kohdan viittaus järjestyslain 17 §:n 1 momenttiin ehdotetaan poistettavaksi, koska siinä säädelystä vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkomisesta ehdotetaan säädettäväksi rikoslain aserikoksia koskevassa luvussa.

41 luku. **Aserikoksista**

Aserikoksia koskevat säännökset ehdotetaan sijoitettavaksi rikoslain vapaana olevaan 41 lukuun, jossa ne olisivat lähellä terveyttä ja turvallisuutta vaarantavia rikoslain 44 luvun rikoksia. Aserikoksia koskevien säännösten lopullinen sijoitus rikoslaissa määräytyy rikoslain kokonaisuudistuksen päättäväksi suunnitellun kokonaistarkistuksen yhteydessä.

1 §. *Ampuma-aserikos.* Pykälään siirrettäisiin voimassa olevat ampuma-aselain 101 §:n

ampuma-aserikosta koskevat säännökset. Ampuma-aserikoksia koskevat säännökset uudistettiin 1 päivänä maaliskuuta 1998 voimaan tulleella ampuma-aselalla ja sitä vuonna 2001 täydentävällä lainmuutoksella. Lisäksi ampuma-aserikosta koskevaan 101 §:ään lisättiin 3 momentti 1 päivänä tammikuuta 2004 voimaan tulleella lailla.

Ampuma-aserikoksia koskeva uudistus on ollut vasta muutaman vuoden voimassa eikä sen soveltamisessa ole tiettävästi aiheutunut mainittavia ongelmia. Pykälän siirtämisestä aiheutuu ainoastaan tarve muuttaa siinä olevat viittaukset ampuma-aselakiin. Tämän vuoksi pykälän yksityiskohtien osalta viitataan ampuma-aselain 101 §:n perusteluihin (HE 183/1997 vp s. 128—131, HE 110/2000 vp s. 56—57 ja HE 5/2003 vp s. 17—18).

2 §. *Törkeä ampuma-aserikos.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi törkeästä ampuma-aserikoksesta. Ehdotettu pykälä vastaa ampuma-aselain 102 §:n säännöksiä, jotka siirrettäisiin sellaisenaan 2 §:ään. Törkeää ampuma-aserikosta koskevan tekemuodon sisällyttäminen ampuma-aselakiin tuli vuonna 1997 esityksen perustelujen mukaan (HE 183/1997 vp s. 130) tarpeelliseksi erityisesti eräiden ilmi tulleiden sellaisten rikostapausten vuoksi, joissa ampuma-aserikoksen kohteena on ollut huomattava määrä laittomasti hallussa pidettyjä aseita, ja joissa teot ovat olleet erittäin hyvin edeltä käsin suunniteltuja. Myös Euroopan yhdyntymisen ja säännönmukaisen sisärajavälvalvonnan poistaminen edellyttivät riittävien rangaistusuhkien olemassaoloa vakavia tekemuotoja varten. Tarkempien perustelujen osalta viitataan ampuma-aselain 102 §:n perusteluihin (HE 183/1997 vp s. 130—131).

3 §. *Lievä ampuma-aserikos.* Pykälässä säädettäisiin lievistä ampuma-aserikoksesta. Pykälä vastaisi ampuma-aselain 103 §:n 1 momenttia. Ainoastaan rikoksen nimi ehdotetaan muutettavaksi lieväksi ampuma-aserikokseksi, joka vastaisi kolmiportaisen rikostyyppin lievintä tekotyyppiä vakiintuneesti kuvaavaa ilmaisutapaa.

Pykälään ehdotetaan myös lisättäväksi tar-

peelliset viittaukset ampuma-aselakiin. Ampuma-aselain 103 §:ään jäisi kuitenkin ampuma-aserikkomuksena rangaistavaksi nykyisen 2 momentin säännökset.

Pykälän yksityiskohtien osalta viitataan ampuma-aselain 103 §:n 1 momentin perusteluihin (HE 183/1997 vp s. 131—132).

4 §. *Vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkominen.* Pykälään siirrettäisiin järjestyslain 17 §:n 1 ja 2 momentin rangaistussäännökset. Järjestyslain 17 §:n 3 momentissa tarkoitettu rikoksesta muodostettaisiin 5 §:ään itsenäinen rikos. Rikoksen nimeen ja asialliseen sisältöön ei ehdoteta muutoksia. Rikoksen aineellinen sisältö määräytyisi edelleen järjestyslain 9 §:n mukaan, johon ehdotetussa pykälässä viitattaisiin.

Koska ehdotettu pykälä asiallisesti vastaa äskettäin voimaan tulleen järjestyslain 17 §:n 1 ja 2 momenttia tässä viitataan mainitun järjestyslain 17 §:n sekä myös 9 ja 12 §:n perusteluihin (HE 20/2002 vp s. 38—40 sekä 42 ja 45 sekä yleisperustelujen s. 21—23).

5 §. *Vaaralliseen esineeseen hallussapito.* Pykälä vastaa järjestyslain 17 §:n 3 momenttia, josta muodostettaisiin itsenäinen vaarallisen esineeseen hallussapitoa koskeva rikos. Selvyyden vuoksi siihen lisättäisiin järjestyslaista maininta hallussapidon rangaistavuudesta ”yleisellä paikalla tai yleisellä paikalla olevassa kulkuneuvossa”. Erillinen pykälä on tarpeen ennen kaikkea siksi, ettei samaan pykälään sijoitettaisi rangaistussäännöksiä, joiden rangaistusasteikot poikkeaisivat toisistaan. Perustelujen osalta viitataan 4 §:ssä lausuttuun ja siinä mainittuihin järjestyslain perusteluihin.

6 §. *Toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapito.* Pykälään siirrettäisiin järjestyslain 18 §:n rangaistussäännökset. Rikoksen asialliseen sisältöön ei ehdoteta muutoksia. Rikoksen aineellinen sisältö määräytyisi edelleen järjestyslain 10 ja 11 §:n mukaan, joihin ehdotetussa pykälässä viitattaisiin. Pykälään ehdotetaan kuitenkin tehtäväksi sekä rikoslain kokonaisuudistuksessa omaksutun kirjoitustavan mukaisia teknisiä muutoksia että säännöksen ilmaisua muutoinkin selventäviä muutoksia.

Rikoksen nimeksi ehdotetaan otettavaksi ”toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapito”. Siten rikos jo nimes-

sään ilmaisisi nykyistä paremmin sen, että kysymyksessä on ennen kaikkea hallussapitoa koskeva rikos.

Rangaistussäännös koskisi nykyisen säännöksen tapaan järjestyslain 10 ja 11 §:n vastaisia tekoja. Mainitut pykälät eroavat toisistaan selvästi, mikä ei kuitenkaan ilmene järjestyslain nykyisen 18 §:n muotoilusta. Tämän vuoksi ehdotetaan, että säännös selvyiden vuoksi jaettaisiin kahteen momenttiin sen mukaan kumman järjestyslain pykälän rikkomisesta on kysymys. Momentteihin ehdotetaan lisäksi täsmennyksiä, jotta itse pykälästä nykyistä selvemmin ilmenisi rangaistavat tekotavat, tekopaikat ja teon kohteet. Nykyisin nämä seikat ilmenevät ainoastaan järjestyslain perusteluista. Ehdotetuilla täsmennyksillä ei siten tavoitella asiallisia muutoksia järjestyslain voimassa olevaan 18 §:ään.

1 momentti. Momentissa säänneltäisiin järjestyslain 10 §:n vastaisesta hallussapidosta. Pykälään ehdotetaan selvyyden vuoksi lisättäväksi nimenomainen maininta siitä, että hallussapito olisi rangaistavaa vain yleisellä paikalla. Samasta syystä säännökseen ehdotetaan lisättäväksi myös nimenomainen maininta siitä, että rangaistavaa olisi myös ampuma-asetta tai räjähtävää esinettä erehdyttävästi muistuttavan esineen hallussapito.

2 momentti. Momentin mukaan järjestyslain 11 §:n vastainen menettely olisi rangaistavaa. Rangaistussäännöksestä ilmenisi järjestyslain nykyistä 18 §:ää täsmällisemmin rangaistavaksi tarkoitettu teko. Ehdotuksen mukaan toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen hallussapidosta tuomitaan myös se, joka järjestyslain 11 §:n vastaisesti myy tai muuten pysyvästi luovuttaa alle 18-vuotiaalle ilma-aseen, jousitoimisen asean tai harppunan.

Koska ehdotettu pykälä asiallisesti vastaa äskettäin voimaan tulleen järjestyslain 18 §:ää, tässä viitataan järjestyslain 18 §:n sekä myös 10 ja 11 §:n perusteluihin (HE 20/2002 vp s. 40—42 ja 45 sekä yleisperustelujen s. 21—23).

7 §. *Rikesakko.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi viittaussäännös mahdollisuudesta rikesakon käyttöön vähäisissä 6 §:n rikoksissa. Ehdotuksen tarkoituksena on, että rikesakkoa voitaisiin edelleen käyttää siinä laajuudessa

kuin järjestyslain nykyisessä 19 §:ssä säädetään. Tältä osin viitataan järjestyslain 19 §:n perusteluihin (HE 20/2002 vp s. 26 ja 45). Ehdotetussa pykälässä viitattaisiin rikoslain 2 a luvun 9 §:ään, jota ehdotetaan samassa tarkoituksessa muutettavaksi.

1.2. Ampuma-aselaki

Ampuma-aselain ampuma-aserikoksia koskevat säännökset ehdotetaan pääosin siirrettäväksi rikoslain aserikoksia koskevaan lukuun. Tämän vuoksi ampuma-aselain 101 § kumottaisiin. Lain 102—104 §:ä ehdotetaan muutettavaksi ja lakiin lisättäväksi uusi 104 a §.

102 §. *Ampuma-aserikokset.* Nykyisten törkeää ampuma-aserikosta koskevien säännösten sijaan pykälään otettaisiin viittaukset rikoslain uuden 41 luvun 1—3 §:n ampuma-aserikosta, törkeää ampuma-aserikosta ja lievää ampuma-aserikosta koskeviin rangaistus-säännöksiin. Samoin viitattaisiin rikoslain 44 luvun 12 §:n varomatonta käsittelyä koskeviin säännöksiin.

103 §. *Ampuma-aserikkomus.* Ampuma-aselain 103 §:ää muutettaisiin siten, että ampuma-aserikkomuksena olisivat rangaistavia vain nykyisessä 2 momentissa tarkoitetut rikkomukset. Syyksiluettavuutta lukuunottamatta pykälä vastaisi asiallisesti nykyistä 2 momenttia. Pykälän 1 momentin säännökset siirrettäisiin rikoslain aserikoksia koskevaan lukuun rangaistavaksi lievänä ampuma-aserikkomuksena. Muutoksen vaatimat tekniset korjaukset ehdotetaan tehtäväksi pykälän johtolauseeseen ja viimeiseen kappaleeseen.

Rikkomuksen rangaistavuus edellyttää nykyisin tahallisuutta. Pykälän mukaan rangaistavat teot ovat lähinnä velvollisuuksien laiminlyöntejä. Kun on kysymyksessä ampuma-aseisiin liittyvistä velvollisuuksista, niiden noudattamisessa olisi edellytettävä tavallista suurempaa huolellisuutta. Rangaistusuhka olisikin syytä asettaa myös vakavimpiin huolimattomuudesta tapahtuviin laiminlyönteihin. Esityksessä ehdotetaan, että lainkohdassa tarkoitetut laiminlyönnit olisivat ampuma-aserikkomuksena rangaistavia myös törkeästi huolimattomuudesta tehtyinä. Milloin huolimattomuutta on pidettävä törkeänä, ratkaistaan kokonaisarvostelun perusteella ja

muutoinkin noudattaen rikoslain 3 luvun 7 §:n 2 momentissa mainittuja perusteita.

104 §. *Menettämisseuraamus.* Rikoslain 10 luvun uudet menettämisseuraamusta koskevat säännökset tekevät pykälän pääosin tarpeettomaksi. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi viittaukset rikoslain mainittuihin säännöksiin. (HE 80/2000 vp etenkin 4 §:n perustelut s. 26).

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan kuitenkin edelleen säädettäväksi käytännössä tarpeelliseksi osoittautuneesta mahdollisuudesta jättää menettämisseuraamusta koskeva vaatimus esittämättä, jos menettämisseuraamus olisi olosuhteisiin nähden kohtuuton. Tältä osin viitataan ampuma-aselain perusteluihin (HE 183/1997 vp s. 135). Kohtuullistamis-säännös täydentää erityisäännöksenä oikeudenkäynnistä rikosasioissa (689/1997) annetun lain 1 luvun 8 b :ssä säänneltyä syyttäjän oikeutta jättää menettämisaatimus esittämättä. Ehdotettua säännöstä on vakiintuneen käytännön mukaan soveltanut myös poliisi. Tuomioistuimen oikeudesta kohtuullistaa menettämisseuraamus säädetään rikoslain 10 luvun 10 §:ssä.

104 a §. *Hävittäminen.* Pykälään ehdotetaan uusia säännöksiä esineen hävittämisestä. Pidättämiseen oikeutetulla virkamiehellä olisi oikeus todistettavasti hävittää tässä laissa tarkoitetut aseiden osat, kaasusumuttimet, patruunat tai erityisen vaaralliset ammuksot, jotka voidaan takavarikoida, jos ne ovat arvoltaan vähäisiä ja jos on ilmeistä, että tuomioistuin tuomitsisi ne valtiolle menetetyiksi.

Ampuma-aseasetuksen 63 §:n mukaisesta hävittämisestä on mahdollista päättää vasta sen jälkeen, kun hävitettävät esineet on tuomittu valtiolle menetetyksi ja ne ovat siirtyneet valtion omistukseen. Kustannusten säästämiseksi ehdotetaan, että hävittämispäätös voitaisiin tehdä jo huomattavasti aikaisemmassa vaiheessa. Käytännöllisistä syistä ehdotetaan myös, että hävittämispäätöksen voisi tehdä pidättämiseen oikeutettu virkamies. Siitä, että hävittämismahdollisuus koskisi vain arvoltaan vähäisiä esineitä, säädeltäisiin nykyistä yksiselitteisemmin.

Koska hävitettäväksi tulisivat vain esineet, jotka voidaan takavarikoida epäillyn rikoksen johdosta ja jotka tuomioistuin ilmeisesti tuomitsisi valtiolle menetetyiksi ja jotka oli-

sivat arvoltaan vähäisiä, ei menettelyllä puuttuttaisi perustuslaissa säädettyyn omistuksen suojaan sillä tavoin, että lakiehdotus olisi käsiteltävä perustuslain säätämisyjärjestyksessä. Vastaavasta hävittämismahdollisuudesta on jo säädetty järjestyslain 21 §:ssä niin sanottujen vaarallisten sekä toisen vahingoittamiseen soveltuvien arvoltaan vähäisten esineiden ja aineiden osalta.

1.3. Järjestyslaki

Järjestyslain 17 ja 18 §:ssä säännellyt kiellettyjä esineitä ja aineita koskevat rikokset siirrettäisiin esityksen mukaan rikoslain uuden aserikoksia koskevan 41 luvun 4—6 §:ään. Järjestyslain 17 §:ään otettaisiin viittaussäännökset mainittuihin rikoslain pykäliin. Järjestyslain 18 § ehdotetaan kumottavaksi. Kiellettyjä esineitä ja aineita koskevat säännökset jäisivät edelleen järjestyslain 3 lukuun. Lisäksi järjestyslain 19 §:ään sekä 21 §:ään tehtäisiin tarvittavat vähäiset muutokset.

17 §. *Muut rangaistussäännökset.* Pykälään otettaisiin viittaussäännökset järjestyslain 17 ja 18 §:stä rikoslain 41 luvun 4—6 §:ään siirrettäviin rangaistussäännöksiin. Näitä olisivat vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikominen, vaarallisen esineen hallussapito ja toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapito.

19 §. *Rikesakko.* Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi viittaus 18 §:ssä säädettyyn rikokseen, josta ehdotetaan säädettäväksi rikoslain aserikoksia koskevassa luvussa. Vastaavasta rikesakon käyttömahdollisuudesta ehdotetaan myös säädettäväksi rikoslain mainitussa luvussa.

21 §. *Hävittäminen ja pois ottaminen.* Koska pykälässä ei ole menettämisseuraamuksia koskevia säännöksiä, ehdotetaan otsikossa mainittu menettämisseuraamus ja 1 momentin viittaus rikoslain 10 lukuun poistettavaksi. Viittausta rikoslain 10 lukuun on pidettävä suositeltavana vain silloin, kun säännellään rikoslain 10 lukua koskevista poikkeuksista.

Pykälän 2 momentissa säännelty mahdollisuus poisottamiseen ja hävittämiseen ehdotetaan johdonmukaisuussyistä ulotettavaksi myös vastoin järjestyslain 11 §:n mukaista kieltoa alle 18 vuotiaalle luovutettuihin ilmaaseisiin ja muihin siinä tarkoitettuihin aseisiin.

2. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollisimmin pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**rikoslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 2 a luvun 9 § ja 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohta,
 sellaisina kuin ne ovat, 2 a luvun 9 § laissa 613/2003 ja 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 832/2003, sekä
lisätään lakiin siitä lailla 827/1970 kumotun 41 luvun tilalle uusi 41 luku seuraavasti:

2 a luku

Sakosta, muuntorangaistuksesta ja rikesakosta

9 §

Rikesakkorikkomukset

Rikesakko voidaan 2—6 momentin mukaisesti säätää seuraamukseksi virallisen syytteen alaisesta rikkomuksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on sakkoa tai enintään kuusi kuukautta vankeutta.

Rikesakko voidaan säätää seuraamukseksi tieliikennelain (267/1981) tai ajoneuvolain (1090/2002) taikka niiden nojalla annettujen sellaisten säännösten tai määräysten vähäisestä rikkomisesta, jotka koskevat:

- 1) jalankulkijoita;
- 2) moottorittoman ajoneuvon kuljettajaa;
- 3) moottorikäyttöisen tai hinattavan ajoneuvon rakennetta, varusteita, kuntoa, moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessa vaadittavia asiakirjoja, moottorikäyttöisen ajoneuvon häiritsevää ja tarpeetonta ajoa, henkilökuljetusta, kuljettajan tai matkustajan hen-

kilökohtaisen suojavälineen käyttöä, muita kuljettajaa koskevia liikennesääntöjä tai liikenteen ohjauslaittein osoitettuja käskyjä, kieltoja tai rajoituksia;

4) suurimman sallitun nopeuden ylittämistä moottorikäyttöisellä ajoneuvolla; taikka

5) ajoneuvon katsastusta ja rekisteröitäväksi ilmoittamista.

Rikesakko voidaan säätää seuraamukseksi myös jätelaissa (1072/1993) säädetyn roskaamiskiellon vähäisestä rikkomisesta sekä kalastuslaissa (286/1982) säädetyn kalastuksenhoito- tai viehekalastusmaksun suorittamisen laiminlyönnistä taikka kyseisen maksun suorittamista osoittavan tositteen määräjässä esittämisen laiminlyönnistä.

Rikesakko voidaan säätää seuraamukseksi myös järjestyslaissa (612/2003) säädetystä järjestysrikkomuksesta.

Rikesakko voidaan säätää seuraamukseksi myös vähäisestä 41 luvun 6 §:ssä säädetystä toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapidosta.

Edellä 2—5 momentissa mainituista rikkomuksista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

34 a luku

Terrorismirikoksista

1 §

Terroristisessa tarkoituksessa tehdyt rikokset

Joka terroristisessa tarkoituksessa siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vakavaa vahinkoa jollekin valtiolle tai kansainväliselle järjestölle, tekee

2) tahallisen vaaran aiheuttamisen, tahallisen räjähdერიoksen tai vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkomisen, on tuomittava vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi,

41 luku

Aserikoksista

1 §

Ampuma-aserikos

Joka ampuma-aselain (1/1998) vastaisesti

1) siirtää tai tuo Suomeen, siirtää Suomesta, kaupallisessa tarkoituksessa vie, kauttakuljettaa tai valmistaa taikka pitää kaupan, hankkii, pitää hallussaan tai luovuttaa ampuma-aseen, aseosien, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia,

2) kaupallisessa tarkoituksessa korjaa tai muuntaa ampuma-aseen tai aseosien, pitää ampumarataa taikka kouluttaa ampuma-aseiden käyttöön,

3) lainaa ampuma-aseen tai aseosien, jolla ei ole oikeutta sen hallussapitoon,

4) kokonaan tai osittain laiminlyö aseelinkeinoharjoittajalle ampuma-aselain 25 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden tiedoston pitämiseen,

5) laiminlyö ampuma-aselain 110 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden tarkastuttaa myyntiä varten valmistetut, korjatut, Suomeen siirretyt tai tuodut ampuma-aseet tai patruunat taikka

6) laiminlyö ampuma-aselain 112 a §:ssä säädetyn velvollisuuden esittää pysyvästi

ampumakelvottomaksi tehty ampuma-ase tai pysyvästi toimintakelvottomaksi tehty aseosa poliisilaitokselle,

on tuomittava *ampuma-aserikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

Ampuma-aserikoksena ei pidetä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua ampuma-aseen, aseosien, patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten hallussapitoa, jos tällaisen esineen hallussapitäjä oma-aloitteisesti ilmoittaa esineestä poliisille ja luovuttaa sen poliisin haltuun.

2 §

Törkeä ampuma-aserikos

Jos ampuma-aserikoksessa

1) rikoksen kohteena on erityisen vaarallinen ampuma-ase taikka suuri määrä ampuma-aseita tai aseosia,

2) rikoksella tavoitellaan huomattavaa taoudellista hyötyä taikka

3) rikos tehdään erityisen suunnitelmallisesti

ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikosentekijä on tuomittava *törkeästä ampuma-aserikoksesta* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

3 §

Lievä ampuma-aserikos

Jos ampuma-aserikos, huomioon ottaen rikoksen kohteena olleiden esineiden laatu tai määrä taikka muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikosentekijä on tuomittava *lievästä ampuma-aserikoksesta* sakkoon.

4 §

Vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkominen

Joka järjestyslain 9 §:n vastaisesti tuo maahan tai valmistaa vaarallisen esineen tai pitää

sellaista kaupan, on tuomittava *vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkomisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

5 §

Vaarallisen esineen hallussapito

Joka järjestyslain 9 §:n vastaisesti pitää yleisellä paikalla tai yleisellä paikalla olevassa kulkuneuvossa hallussaan vaarallista esinettä, on tuomittava *vaarallisen esineen hallussapidosta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

6 §

Toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapito

Joka järjestyslain 10 §:n vastaisesti pitää yleisellä paikalla hallussaan toisen vahingoittamiseen soveltuvaa esinettä tai ainetta taikka

ampuma-asetta tai räjähtävää esinettä erehdyttävästi muistuttavaa esinettä on tuomittava *toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapidosta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapidosta tuomitaan myös se, joka järjestyslain 11 §:n vastaisesti myy tai muuten pysyvästi luovuttaa alle 18—vuotiaalle ilma-aseen, jousitoimisen asean tai harppuunan.

7 §

Rikesakko

Rikesakosta seuraamuksena vähäisestä 6 §:ssä tarkoitetusta toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapidosta säädetään 2 a luvun 9 §:n 5 momentissa ja 6 momentin nojalla annetulla valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

2.

Laki**ampuma-aselain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 9 päivänä tammikuuta 1998 annetun ampuma-aselain (1/1998) 101 §, sellaisena kuin se on laeissa 601/2001 ja 804/2003,
muutetaan 102—104 §, sellaisena kuin niistä on 103 § osaksi mainitussa laissa 601/2001, sekä
lisätään lakiin uusi 104 a § seuraavasti:

9 luku

Seuraamukset

102 §

Ampuma-aserikokset

Rangaistus ampuma-aserikoksesta, törkeästä ampuma-aserikoksesta ja lievistä ampuma-aserikoksesta säädetään rikoslain 41 luvun 1—3 §:ssä sekä rangaistus varomattomasta käsittelystä rikoslain 44 luvun 12 §:ssä.

103 §

Ampuma-aserikkomus

Joka tämän lain vastaisesti tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

1) laiminlyö 22 §:n 1 momentissa, 24 §:n 1 momentissa, 89 §:ssä tai 111 §:n 1 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden,

2) laiminlyö 22 §:n 2 momentissa tai 59 §:ssä säädetyn velvollisuuden ilmoittaa säilytystiloja koskevista muutoksista,

3) laiminlyö hallussapitoluvan hakemisen 52 §:n 1 momentissa säädetystä määräajassa,

4) kokonaan tai osittain laiminlyö asekeräilijälle 59 a §:n 1 momentissa tai 60 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden tiedoston pitämiseen,

5) laiminlyö 52 §:n 2 momentissa taikka 90 tai 112 §:ssä säädetyn velvollisuuden esittää tai luovuttaa lupatodistus poliisille, 74 §:n 3 momentissa säädetyn velvollisuuden esittää tai luovuttaa Euroopan ampuma-asepassi poliisille taikka 96 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden luovuttaa lupatodistus tai suostumus poliisille,

6) laiminlyö 70 §:ssä säädetyn velvollisuuden tehdä ilmoitus aseiden osan hankkimisesta tai esittää aseiden osa poliisille,

7) laiminlyö valvontavelvollisuutensa antettuaan ampuma-aseen 88 §:n nojalla toisen käytettäväksi,

8) säilyttää ampuma-asetta tai aseiden osaa taikka kantaa tai kuljettaa ampuma-asetta,

9) laiminlyö 108 §:n 1 momentin 3 kohdassa tai 112 §:ssä säädetyn velvollisuuden esittää pysyvästi ampumakelvottomaksi tehty ampuma-ase tai pysyvästi toimintakelvottomaksi tehty aseiden osa poliisille,

10) laiminlyö velvollisuuden tarkastuttaa ampuma-ase yksityiseen valmistamislupaan 110 §:n 2 momentin nojalla sisällytetyn ehdon mukaisesti taikka

11) laiminlyö 117 §:ssä säädetyn velvollisuuden esittää lupatodistus tai Euroopan ampuma-asepassi taikka lupatodistuksen tai Euroopan ampuma-asepassiin merkittyjen lupien nojalla hallussa pidetyt ampuma-aseet, aseiden osat, patruunat tai erityisen vaaralliset ammuksiset,

on tuomittava *ampuma-aserikkomuksesta* sakkoon.

104 §

Menettämisseuraamus

Rikoksentekovälineen sekä rikoksella tuotetun, valmistetun tai aikaansaadun taikka rikoksen kohteena olleen esineen tai omaisuuden valtiolle menetetyksi tuomitsemisesta säädetään rikoslain 10 luvussa.

Jos menettämisseuraamus olisi olosuhteisiin nähden kohtuuton, voidaan menettämisseuraamusta koskeva vaatimus jättää esittämättä.

104 a §

Hävittäminen

Pidättämiseen oikeutetulla virkamiehellä on oikeus todistettavasti hävittää tässä laissa tarkoitettut aseiden osat, kaasusumuttimet, patruunat tai erityisen vaaralliset ammuksot, jotka voidaan takavarikoida, jos ne ovat arvoltaan vähäisiä ja jos on ilmeistä, että tuomioistuimien tuomitsisi ne valtiolle menetetyiksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

3.

Laki**järjestylain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
*kumotaan 27 kesäkuuta 2003 annetun järjestylain (612/2003) 18 § sekä
muutetaan 17, 19 ja 21 § seuraavasti:*

17 §

Muut rangaistussäännökset

Rangaistus vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkomisesta, vaarallisen esineen hallussapidosta ja toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapidosta säädetään rikoslain 41 luvun 4—6 §:ssä.

19 §

Rikesakko

Rikesakosta seuraamuksena 16 §:ssä tarkoitettu järjestysrikkomuksesta säädetään rikoslain 2 a luvun 9 §:n 4 momentissa ja

6 momentin nojalla annetulla valtioneuvoston asetuksella.

21 §

Hävittäminen ja pois ottaminen

Poliisi voi ottaa pois 9, 10 tai 11 §:ssä tarkoitettua esineen tai aineen tai 13 §:ssä tarkoitettua aineen siltä, jonka hallussa se on. Pidättämiseen oikeutetulla virkamiehellä on oikeus todistettavasti hävittää 9, 10 tai 11 §:ssä tarkoitettu esine tai aine, joka voidaan takavarikoida, jos se on vähäarvoinen ja jos on ilmeistä, että tuomioistuin tuomitsisi sen valtiolle menetetyksi. Päälystöön kuuluvalla poliisimiehellä on oikeus todistettavasti

hävittää myös 13 §:ssä tarkoitettu aine astioineen, jos aine astioineen on vähäarvoinen.

Poliisi voi järjestyksen ja turvallisuuden säilymiseksi ottaa pois vastoin 4 §:n säännöksiä päihdyttävää ainetta nauttineelta henkilöltä tällä hallussaan olevan avatussa tai

avoimessa astiassa olevan aineen ja todistetavasti hävittää sen.

_____ päivä
Tämä laki tulee voimaan _____
kuuta 20 .

Helsingissä 11 päivänä kesäkuuta 2004

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

1.

Laki

rikoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 2 a luvun 9 § ja 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohta,
sellaisina kuin ne ovat, 2 a luvun 9 § laissa 613/2003 ja 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 832/2003, sekä
lisätään lakiin siitä lailla 827/1970 kumotun 41 luvun tilalle uusi 41 luku seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 a luku

Sakosta, muuntorangaistuksesta ja rikesakosta

9 §

Rikesakkorikkomukset

Rikesakko voidaan 2—5 momentin mukaisesti säätää seuraamukseksi virallisen syytteen alaisesta rikkomuksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on sakkoa tai enintään kuusi kuukautta vankeutta.

Rikesakko voidaan säätää tieliikennelain (267/1981) tai ajoneuvolain (1090/2002) taikka niiden nojalla annettujen sellaisten säännösten tai määräysten vähäisestä rikkomisesta, jotka koskevat

- 1) jalankulkijoita,
- 2) moottorittoman ajoneuvon kuljettajaa,
- 3) moottorikäyttöisen tai hinattavan ajoneuvon rakennetta, varusteita, kuntoa, moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessa vaadittavia asiakirjoja, moottorikäyttöisen ajoneuvon häiritsevää ja tarpeetonta ajoa, henkilökuljetusta, kuljettajan tai matkustajan henkilökohtaisen suojavälineen käyttöä, muita kuljettajaa koskevia liikennesääntöjä tai liikenteen ohjauslaittein osoitettuja käskyjä, kieltoja tai rajoituksia,

Rikesakko voidaan 2—6 momentin mukaisesti säätää seuraamukseksi virallisen syytteen alaisesta rikkomuksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on sakkoa tai enintään kuusi kuukautta vankeutta.

Rikesakko voidaan säätää seuraamukseksi tieliikennelain (267/1981) tai ajoneuvolain (1090/2002) taikka niiden nojalla annettujen sellaisten säännösten tai määräysten vähäisestä rikkomisesta, jotka koskevat:

- 1) jalankulkijoita;
- 2) moottorittoman ajoneuvon kuljettajaa;
- 3) moottorikäyttöisen tai hinattavan ajoneuvon rakennetta, varusteita, kuntoa, moottorikäyttöistä ajoneuvoa kuljettaessa vaadittavia asiakirjoja, moottorikäyttöisen ajoneuvon häiritsevää ja tarpeetonta ajoa, henkilökuljetusta, kuljettajan tai matkustajan henkilökohtaisen suojavälineen käyttöä, muita kuljettajaa koskevia liikennesääntöjä tai liikenteen ohjauslaittein osoitettuja käskyjä, kieltoja tai rajoituksia;

4) suurimman sallitun nopeuden ylittämistä moottorikäyttöisellä ajoneuvolla taikka
5) ajoneuvon katsastusta ja rekisteröitäväksi ilmoittamista.

Rikesakko voidaan säätää seuraamukseksi myös jätelaissa (1072/1993) säädetyn roskaamiskiellon vähäisestä rikkomisesta sekä kalastuslaissa (286/1982) säädetyn kalastuksenhoito- tai viehekalastusmaksun suorittamisen laiminlyönnistä taikka kyseisen maksun suorittamista osoittavan tosittteen määrääjässä esittämisen laiminlyönnistä.

Rikesakko voidaan säätää seuraamukseksi myös järjestyslaissa (612/2003) säädetystä järjestysrikkomuksesta sekä vähäisestä toisen vahingoittamiseen soveltuvia esineitä tai aineita koskevien säännösten rikkomisesta.

Edellä 2—4 momentissa mainituista rikkomuksista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

4) suurimman sallitun nopeuden ylittämistä moottorikäyttöisellä ajoneuvolla; taikka

5) ajoneuvon katsastusta ja rekisteröitäväksi ilmoittamista.

Rikesakko voidaan säätää seuraamukseksi myös jätelaissa (1072/1993) säädetyn roskaamiskiellon vähäisestä rikkomisesta sekä kalastuslaissa (286/1982) säädetyn kalastuksenhoito- tai viehekalastusmaksun suorittamisen laiminlyönnistä taikka kyseisen maksun suorittamista osoittavan tosittteen määrääjässä esittämisen laiminlyönnistä.

Rikesakko voidaan säätää seuraamukseksi myös järjestyslaissa (612/2003) säädetystä järjestysrikkomuksesta.

Rikesakko voidaan säätää seuraamukseksi myös vähäisestä 41 luvun 6 §:ssä säädetystä toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapidosta.

Edellä 2—5 momentissa mainituista rikkomuksista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

34 a luku

Terrorismirikoksista

1 §

Terroristisessa tarkoituksessa tehdyt rikokset

Joka terroristisessa tarkoituksessa siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vakavaa vahinkoa jollekin valtiolle tai kansainväliselle järjestölle, tekee

2) tahallisen vaaran aiheuttamisen, tahallisen räjähdერიoksen tai *järjestyslain (612/2003) 17 §:n 1 momentissa tarkoitettun* vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkomisen, on tuomittava vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi,

2) tahallisen vaaran aiheuttamisen, tahallisen räjähdერიoksen tai vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkomisen, on tuomittava vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi,

41 luku

Aserikoksista

1 §

Ampuma-aserikos

(ks. ampuma-aselain 101 §, joka kumotaan)

Joka *ampuma-aselain* (1/1998) vastaisesti
1) siirtää tai tuo Suomeen, siirtää Suomeen, kaupallisessa tarkoituksessa vie, kauttakuljettaa tai valmistaa taikka pitää kaupan, hankkii, pitää hallussaan tai luovuttaa ampuma-aseen, aseiden osan, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia,

2) kaupallisessa tarkoituksessa korjaa tai muuntaa ampuma-aseen tai aseiden osan, pitää ampumarataa taikka kouluttaa ampuma-aseiden käyttöön,

3) lainaa ampuma-aseen tai aseiden osan sille, jolla ei ole oikeutta sen hallussapitoon,

4) kokonaan tai osittain laiminlyö aseelinkeinharjoittajalle *ampuma-aselain* 25 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden tiedoston pitämiseen,

5) laiminlyö *ampuma-aselain* 110 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden tarkastuttaa myyntiä varten valmistetut, korjatut, Suomeen siirretyt tai tuodut ampuma-aseet tai patruunat taikka

6) laiminlyö *ampuma-aselain* 112 a §:ssä säädetyn velvollisuuden esittää pysyvästi ampumakelvottomaksi tehty ampuma-ase tai pysyvästi toimintakelvottomaksi tehty aseiden osa poliisilaitokselle,

on tuomittava *ampuma-aserikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

Ampuma-aserikoksena ei pidetä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua ampuma-aseen, aseiden osan, patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten hallussapitoa, jos tällaisen esineen hallussapitäjä omaaloitteisesti ilmoittaa esineestä poliisille ja luovuttaa sen poliisin haltuun.

2 §

Törkeä ampuma-aserikos

(ks. ampuma-aselain 102 §, joka korvataan viittaussäännöksellä)

Jos ampuma-aserikoksessa
1) rikoksen kohteena on erityisen vaarallinen ampuma-ase taikka suuri määrä ampuma-aseita tai aseiden osia,
2) rikoksella tavoitellaan huomattavaa taloudellista hyötyä taikka
3) rikos tehdään erityisen suunnitelmallisesti
ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentekijä on tuomittava *törkeästä ampuma-aserikoksesta* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.
Yritys on rangaistava.

3 §

Lievä ampuma-aserikos

(ks. ampuma-aselain 103 §:n 1 momentti, jonka ehdotus korvaa)

Jos ampuma-aserikos, huomioon ottaen rikoksen kohteena olleiden esineiden laatu tai määrä taikka muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikoksentekijä on tuomittava *lievästä ampuma-aserikoksesta* sakkoon.

4 §

Vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkominen

(ks. järjestyslain 17 §:n 1 ja 2 momentti. Pykälä korvataan viittaussäännöksellä)

Joka *järjestyslain* 9 §:n vastaisesti tuo maahan tai valmistaa vaarallisen esineen tai pitää sellaista kaupan, on tuomittava *vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkomisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.
Yritys on rangaistava.

5 §

Vaarallisen esineen hallussapito

(ks. järjestyslain 17 §:n 3 momentti. Pykälä korvataan viittaussäännöksellä)

Joka järjestyslain 9 §:n vastaisesti pitää *yleisellä paikalla tai yleisellä paikalla olevassa kulkuneuvossa* hallussaan vaarallista

Voimassa oleva laki

esinettä, on tuomittava *vaarallisen esineen hallussapidosta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

6 §

Toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapito

(ks. järjestyslain 18 §, joka kumotaan)

Joka *järjestyslain* 10 §:n vastaisesti pitää yleisellä paikalla hallussaan toisen vahingoittamiseen soveltuvaa esinettä tai ainetta taikka ampuma-asetta tai räjähtävää esinettä erehdyttävästi muistuttavaa esinettä, on tuomittava toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapidosta sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapidosta tuomitaan myös se, joka järjestyslain 11 §:n vastaisesti myy tai muuten pysyvästi luovuttaa alle 18—vuotiaalle ilma-aseen, jousitoimisen aseeseen tai harppuunan.

7 §

Rikesakko

(ks. järjestyslain 19 §, jota muutetaan)

Rikesakosta seuraamuksena vähäisestä 6 §:ssä tarkoitetusta toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapidosta säädetään 2 a luvun 9 §:n 5 momentissa ja 6 momentin nojalla annetulla valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 . _____

2.

Laki**ampuma-aselain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 9 päivänä tammikuuta 1998 annetun ampuma-aselain (1/1998) 101 §, sellaisena
 kuin se on laeissa 601/2001 ja 804/2003,
muutetaan 102—104 §, sellaisena kuin niistä on 103 § osaksi mainitussa laissa 601/2001,
 sekä
lisätään lakiin uusi 104 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 luku

Seuraamukset

*(101 § kumotaan, ks. vastaava rikoslain
 41 luvun 1 §)*

102 §

Ampuma-aserikokset

*(muutetaan, ks. vastaava rikoslain 41 lu-
 vun 2 §)*

*Rangaistus ampuma-aserikoksesta, törke-
 ästä ampuma-aserikoksesta ja lievistä am-
 puma-aserikoksesta säädetään rikoslain 41
 luvun 1—3 §:ssä sekä rangaistus varomat-
 tomasta käsittelystä rikoslain 44 luvun
 12 §:ssä.*

103 §

Ampuma-aserikkomus

Jos ampuma-aserikos, huomioon ottaen rikoksen kohteena olleiden esineiden laatu tai määrä taikka muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikoksentehtäjä on tuomittava *ampuma-aserikkomuksesta* sakkoon.

Ampuma-aserikkomuksesta on tuomittava myös se, joka tämän lain vastaisesti tahallaan

1) laiminlyö 22 §:n 1 momentissa, 24 §:n 1 momentissa, 89 §:ssä tai 111 §:n 1 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden,

(1 momentin korvaa rikoslain 41 luvun 3 §)

Joka tämän lain vastaisesti tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) laiminlyö 22 §:n 1 momentissa, 24 §:n 1 momentissa, 89 §:ssä tai 111 §:n 1 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden,

2) laiminlyö 22 §:n 2 momentissa tai 59 §:ssä säädetyn velvollisuuden ilmoittaa säilytystiloja koskevista muutoksista,

3) laiminlyö hallussapitoluvan hakemisen 52 §:n 1 momentissa säädetystä määräajassa,

4) kokonaan tai osittain laiminlyö asekeräilijälle 59 a §:n 1 momentissa tai 60 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden tiedoston pitämiseen,

5) laiminlyö 52 §:n 2 momentissa, 90 tai 112 §:ssä säädetyn velvollisuuden esittää tai luovuttaa lupatodistus poliisille, 74 §:n 3 momentissa säädetyn velvollisuuden esittää tai luovuttaa Euroopan ampuma-asepassi poliisille taikka 96 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden luovuttaa lupatodistus tai suostumus poliisille,

6) laiminlyö 70 §:ssä säädetyn velvollisuuden tehdä ilmoitus aseiden osan hankkimisesta tai esittää aseiden osa poliisille,

7) laiminlyö valvontavelvollisuutensa annettuaan ampuma-aseen 88 §:n nojalla toisen käytettäväksi,

8) säilyttää ampuma-asetta tai aseiden osaa taikka kantaa tai kuljettaa ampuma-asetta,

9) laiminlyö 108 §:n 1 momentin 3 kohdassa tai 112 §:ssä säädetyn velvollisuuden esittää pysyvästi ampumakelvottomaksi tehty ampuma-ase tai pysyvästi toimintakelvottomaksi tehty aseiden osa poliisille,

10) laiminlyö velvollisuuden tarkastuttaa ampuma-ase yksityiseen valmistamislupaan 110 §:n 2 momentin nojalla sisällytetyn ehdon mukaisesti taikka

11) laiminlyö 117 §:ssä säädetyn velvollisuuden esittää lupatodistus tai Euroopan ampuma-asepassi taikka lupatodistuksen tai Euroopan ampuma-asepassiin merkittyjen lupien nojalla hallussa pidetyt ampuma-aseet, aseiden osat, patruunat tai erityisen vaaralliset ammuksiset.

2) laiminlyö 22 §:n 2 momentissa tai 59 §:ssä säädetyn velvollisuuden ilmoittaa säilytystiloja koskevista muutoksista,

3) laiminlyö hallussapitoluvan hakemisen 52 §:n 1 momentissa säädetystä määräajassa,

4) kokonaan tai osittain laiminlyö asekeräilijälle 59 a §:n 1 momentissa tai 60 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden tiedoston pitämiseen,

5) laiminlyö 52 §:n 2 momentissa taikka 90 tai 112 §:ssä säädetyn velvollisuuden esittää tai luovuttaa lupatodistus poliisille, 74 §:n 3 momentissa säädetyn velvollisuuden esittää tai luovuttaa Euroopan ampuma-asepassi poliisille taikka 96 §:n 1 momentissa säädetyn velvollisuuden luovuttaa lupatodistus tai suostumus poliisille,

6) laiminlyö 70 §:ssä säädetyn velvollisuuden tehdä ilmoitus aseiden osan hankkimisesta tai esittää aseiden osa poliisille,

7) laiminlyö valvontavelvollisuutensa annettuaan ampuma-aseen 88 §:n nojalla toisen käytettäväksi,

8) säilyttää ampuma-asetta tai aseiden osaa taikka kantaa tai kuljettaa ampuma-asetta,

9) laiminlyö 108 §:n 1 momentin 3 kohdassa tai 112 §:ssä säädetyn velvollisuuden esittää pysyvästi ampumakelvottomaksi tehty ampuma-ase tai pysyvästi toimintakelvottomaksi tehty aseiden osa poliisille,

10) laiminlyö velvollisuuden tarkastuttaa ampuma-ase yksityiseen valmistamislupaan 110 §:n 2 momentin nojalla sisällytetyn ehdon mukaisesti taikka

11) laiminlyö 117 §:ssä säädetyn velvollisuuden esittää lupatodistus tai Euroopan ampuma-asepassi taikka lupatodistuksen tai Euroopan ampuma-asepassiin merkittyjen lupien nojalla hallussa pidetyt ampuma-aseet, aseiden osat, patruunat tai erityisen vaaralliset ammuksiset,

on tuomittava ampuma-aserikkomuksesta sakkoon.

104 §

Menettämisseuraamus

Joka on syyllistynyt ampuma-aserikokseen, törkeään ampuma-aserikokseen tai ampuma-aserikkomukseen, on tuomitta-

Rikoksentekeväliseen sekä rikoksella tuotetun, valmistetun tai aikaansaadun taikka rikoksen kohteena olleen esineen tai omai-

va menettämään valtiolle esine, jonka osalta hän on rikkonut tämän lain säännöksiä, taikka sen arvo. Jos ampuma-ase tuomitaan menetetyksi, myös kyseisen aseeseen osat ja aseessa käytettäviksi soveltuvat patruunat ja ammuksot on tuomittava menetetyiksi.

Menetetyksi ei saa tuomita esinettä, joka kokonaan tai osaksi kuuluu muulle kuin rikoksentehtäjälle, muulle kuin rikokseen osalliselle tai muulle kuin sille, jonka puolesta tai suostumuksin rikos on tehty. Esine voidaan kuitenkin tuomita menetetyksi siltä, jolle se on rikoksen jälkeen siirretty, jos hän esineen vastaanottaessaan tiesi rikoksesta.

Jos menettämisseuraamus olisi olosuhteisiin nähden kohtuuton, se voidaan jättää tuomitsematta tai menettämisseuraamusta koskeva vaatimus esittämättä. Menettämisseuraamuksen sijasta voidaan omistajan suostumuksella määrätä ampuma-ase tehtäväksi pysyvästi ampumakelvottomaksi ja aseeseen osa pysyvästi toimintakelvottomaksi.

suuden valtiolle menetetyksi tuomitsemisesta säädetään rikoslain 10 luvussa.

Jos menettämisseuraamus olisi olosuhteisiin nähden kohtuuton, voidaan menettämisseuraamusta koskeva vaatimus jättää esittämättä.

104 a §

Hävittäminen

(uusi)

Pidättämiseen oikeutetulla virkamiehellä on oikeus todistettavasti hävittää tässä laissa tarkoitetut aseeseen osat, kaasusumuttimet, patruunat tai erityisen vaaralliset ammuksot, jotka voidaan takavarikoida, jos ne ovat arvoltaan vähäisiä ja jos on ilmeistä, että tuomioistuimien tuomitsisi ne valtiolle menetetyiksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 . _____

3.

Laki**järjestyslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 27 kesäkuuta 2003 annetun järjestyslain (612/2003) 18 § sekä
muutetaan 17, 19 ja 21 § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

17 §

17 §

Vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkominen

Muut rangaistussäännökset

Joka *tahallaan* 9 §:n vastaisesti tuo maahan tai valmistaa vaarallisen esineen tai pitää sellaista kaupan, on tuomittava *vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkomisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

(1 ja 2 momentin korvaa rikoslain 41 luvun 4 §)

Yritys on rangaistava.

Joka *tahallaan* 9 §:n vastaisesti pitää hallussaan vaarallista esinettä, on tuomittava 1 momentissa mainitusta teosta sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

(3 momentin korvaa rikoslain 41 luvun 5 §)

Rangaistus vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkomisesta, vaarallisen esineen hallussapidosta ja toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapidosta säädetään rikoslain 41 luvun 4—6 §:ssä.

18 §

Toisen vahingoittamiseen soveltuvia esineitä tai aineita koskevien säännösten rikkominen

Joka *tahallaan* 10 §:n vastaisesti pitää hallussaan toisen vahingoittamiseen soveltuvaa esinettä tai ainetta taikka *tahallaan* 11 §:n vastaisesti luovuttaa *toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen* on tuomittava *toisen vahingoittamiseen soveltuvia esineitä tai aineita koskevien säännösten rikkomisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

(kumotaan, ks. rikoslain 41 luvun 6 §)

19 §

Rikesakko

Rikesakosta seuraamuksena 16 §:ssä tarkoitettu järjestysrikkomuksesta ja vähäisestä 18 §:ssä tarkoitettu toisen vahingoittamiseen soveltuvia esineitä tai aineita koskevien säännösten rikkomisesta säädetään rikoslain 2 a luvun 9 §:n 4 momentissa ja 5 momentin nojalla annetulla valtioneuvoston asetuksella.

21 §

Menettämisseuraamus, hävittäminen ja pois ottaminen

Rikoksentekeväliseen sekä rikoksella tuotetun, valmistetun tai aikaansaadun taikka rikoksen kohteena olleen esineen tai omaisuuden valtiolle menetetyksi tuomitsemisesta säädetään rikoslain 10 luvussa.

Poliisi voi ottaa pois 9 tai 10 §:ssä tarkoitettua esineen tai aineen tai 13 §:ssä tarkoitettua aineen siltä, jonka hallussa se on. Pidättämiseen oikeutetulla virkamiehellä on oikeus todistettavasti hävittää 9 tai 10 §:ssä tarkoitettu esine tai aine, joka voidaan takavarikoida, jos se on vähäarvoinen ja jos on ilmeistä, että tuomioistuimien tuomitsisi sen valtiolle menetetyksi. Päälystöön kuuluvalla poliisimiehellä on oikeus todistettavasti hävittää myös 13 §:ssä tarkoitettu aine astioineen, jos aine astioineen on vähäarvoinen.

Poliisi voi järjestyksen ja turvallisuuden säilymiseksi ottaa pois vastoin 4 §:n säännöksiä päihdyttävää ainetta nauttineelta henkilöltä tällä hallussaan olevan avatussa tai avoimessa astiassa olevan aineen ja todistettavasti hävittää sen.

Rikesakosta seuraamuksena 16 §:ssä tarkoitettu järjestysrikkomuksesta säädetään rikoslain 2 a luvun 9 §:n 4 momentissa ja 6 momentin nojalla annetulla valtioneuvoston asetuksella.

21 §

Hävittäminen ja pois ottaminen

(kumotaan)

Poliisi voi ottaa pois 9, 10 tai 11 §:ssä tarkoitettua esineen tai aineen tai 13 §:ssä tarkoitettua aineen siltä, jonka hallussa se on. Pidättämiseen oikeutetulla virkamiehellä on oikeus todistettavasti hävittää 9, 10 tai 11 §:ssä tarkoitettu esine tai aine, joka voidaan takavarikoida, jos se on vähäarvoinen ja jos on ilmeistä, että tuomioistuimien tuomitsisi sen valtiolle menetetyksi. Päälystöön kuuluvalla poliisimiehellä on oikeus todistettavasti hävittää myös 13 §:ssä tarkoitettu aine astioineen, jos aine astioineen on vähäarvoinen.

Poliisi voi järjestyksen ja turvallisuuden säilymiseksi ottaa pois vastoin 4 §:n säännöksiä päihdyttävää ainetta nauttineelta henkilöltä tällä hallussaan olevan avatussa tai avoimessa astiassa olevan aineen ja todistettavasti hävittää sen.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .